

A photograph of several children's hands holding a small, colorful globe of the Earth. The globe shows continents in various colors (yellow, green, purple) and oceans in blue. The children are sitting on a colorful, striped rug. The background is slightly blurred, showing more children and their clothing.

Convenant Nieuwkomersonderwijs in de Leidse regio

*Samenwerking gemeentes en onderwijs inzake
nieuwkomersonderwijs in het primair onderwijs*

9 oktober 2024

Convenant Nieuwkomersonderwijs in de Leidse regio¹

Samenwerking gemeentes en onderwijs inzake nieuwkomersonderwijs in het primair onderwijs

Partijen:

- De deelnemende schoolbesturen in de Leidse regio, zijnde
 - Openbaar Primair Onderwijs Oegstgeest
 - PROO Leiden-Leiderdorp
 - Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden

De deelnemende gemeenten in de Leidse regio zijnde

- Gemeente Leiden
- Gemeente Leiderdorp
- Gemeente Oegstgeest

Samenwerkingsverband PPO Leidse regio

- Hierna gezamenlijk te noemen “partijen”.

Overwegende dat:

- a. de Leidse regio zich heeft ontwikkeld tot een internationale en pluriforme samenleving. De partijen daarom in het onderwijs rekening willen houden met en ruimte willen geven aan de meertaligheid en culturele diversiteit van kinderen en jongeren;
- b. de partijen een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor kansrijk onderwijs voor jonge nieuwkomers in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar in het primair onderwijs;
- c. nieuwkomerskinderen en -jongeren een heterogene groep zijn waarvan sommigen naast een taalachterstand, ook een onderwijsachterstand en een zorgvraag hebben;
- d. de vrijheid van schoolkeuze voor ouders geldt;
- e. de partijen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om het taalonderwijs aan nieuwkomers op een structureel en verantwoorde manier te organiseren en hiermee het reguliere basisonderwijs ontlasten;
- f. de partijen vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid met elkaar in overleg zijn getreden over op welke wijze ze het onderwijs aan de nieuwkomers het beste kunnen organiseren op zowel op inhoudelijk, personeel als financieel gebied en dat zij hun afspraken in dit convenant wensen vast te leggen.

¹ Gebaseerd op de bouwstenennotitie Onderwijs en Nieuwkomers in de Leidse regio juni 2024. De afspraken in dit convenant zijn leidend.

Doelstelling

De betrokken partijen werken samen aan de opdracht om onderwijs aan nieuwkomers te verzorgen. Zij voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor deze maatschappelijke opdracht. Door de schoolbesturen wordt gedaan wat nodig is, zodat ieder kind gelijke kansen krijgt om zijn of haar talenten te ontwikkelen in een internationaler wordende samenleving. Expertise en middelen worden optimaal ingezet om tot een gezamenlijk, meerjarig, kansrijk aanbod te komen voor nieuwkomers. De toeleiding naar en doorstroom vanuit het nieuwkomersonderwijs worden met de afspraken in dit convenant zo effectief en kwalitatief mogelijk georganiseerd.

1. Samenwerking

De bovenstaande partijen gaan de samenwerking aan om goed nieuwkomersonderwijs in de Leidse regio mogelijk te maken. Deze partijen vormen samen de stuurgroep 'Nieuwkomersonderwijs Leidse regio po' en hebben de ambitie om meerdere schoolbesturen aan te laten sluiten in deze samenwerking, zodat het de doorstroom en de doorgaande lijn naar het reguliere en speciaal onderwijs gaat verbeteren. De stuurgroep komt jaarlijks op meerdere momenten bij elkaar om het beleid, de kwaliteit en de financiën van het nieuwkomersonderwijs met elkaar te bespreken. Gemeente Leiden neemt een regisserende rol op zich in de vorm van het organiseren en voorzitten van de stuurgroep.

2. Doelgroep

- a. Nieuwkomers zijn kinderen, die nog maar kort in Nederland verblijven en die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om het onderwijs op een reguliere school te kunnen volgen. Uitgezonderd hiervan zijn kinderen die internationaal georiënteerd onderwijs volgen.
- b. De doelgroep van de internationale taalklas (ITK) zijn kinderen van 6 tot 12 jaar die minder dan twee jaar onderwijs op een Nederlandse school onderwijs gevolgd hebben en de Nederlandse taal nog niet of onvoldoende machtig zijn voor het volgen van regulier onderwijs.²³ Nieuwkomerskinderen die korter dan twee jaar in Nederland zullen verblijven vanwege het tijdelijke werk in Nederland (van één) van de ouders, vallen in de eerste plaats onder de doelgroep van het internationaal (georiënteerd basis-)onderwijs.
- c. Nieuwkomerskinderen van 4 en 5 jaar vallen niet onder de doelgroepen van de internationale taalklas. Zij stromen in bij een reguliere kleuterklas, bij voorkeur thuisnabij.
- d. Nieuwkomerskinderen van 6-12 jaar woonachtig in een AZC gaan naar de daarvoor ingerichte AZC-taalklassen.⁴
- e. In het geval van twijfel of de aangemelde leerling onder de doelgroep van de internationale taalklas valt, heeft de coördinator nieuwkomers (zie 3.d) een adviesfunctie voor de beste onderwijsplek.

2 Dit betekent dat nieuwkomerskinderen die in de loop van het schooljaar twaalf jaar worden ook onder de doelgroep vallen. Afhankelijk van de ontwikkeling en onderwijservaring kan in sommige gevallen een 6-jarige ook in een kleuterklas instromen.

3 Een IGBO-school valt in dit geval ook onder de definitie van Nederlandse school.

4 Uitgezonderd hiervan zijn de AZC's die de functie van een regionale opvanglocatie (ROL) voor statushouders hebben. Een voorbeeld hiervan is de ROL in Oegstgeest. Deze kinderen wachten met hun ouders op huisvesting in de Leidse regio en kunnen daarom beter instromen in de reguliere internationale taalklassen.

3. Toeleiding

- a. De toeleiding van de doelgroep naar de internationale taalklas wordt centraal gecoördineerd via de coördinator nieuwkomers. Gemeenten, scholen en partners verwijzen nieuwkomers, die voldoen aan doelgroepomschrijving, naar deze coördinator of naar het centrale aanmeldpunt: *nieuwkomersonderwijsregioleiden.nl*. De website wordt door de coördinator verder ontwikkeld om de toeleiding overzichtelijk te laten plaatsvinden.
- b. De coördinator nieuwkomers verzorgt de toeleiding naar de taalklassen voor aanmeldingen vanuit Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude en Voorschoten. De coördinator heeft het overzicht over de in- en uitstroom uit de internationale taalklas, zodat er geen dubbele aanmeldingen ontstaan. De coördinator stemt hiervoor af met de verschillende scholen en zorgt voor inzicht en transparantie over de instroom en verdeling naar zowel het onderwijs als de gemeente.
- c. Voor het organiseren van duurzaam, betaalbaar en kwalitatief nieuwkomersonderwijsaanbod houdt de coördinator in de toeleiding rekening met de volgende criteria: leerlingen verdelen naar evenredigheid in de verdeling van leerlingen, thuisnabijheid, diversiteit (herkomst) en familiesamenstelling.
- d. De stuurgroep wijst een schoolbestuur aan die een coördinator nieuwkomers aanstelt. Wanneer deze coördinator gedurende het subsidiejaar van schoolbestuur wisselt, worden hier financiële afspraken tussen de schoolbesturen over gemaakt. Het aanstellend schoolbestuur kan zich voor financiële ondersteuning wenden naar de gemeente Leiden.⁵

4. Aantallen

Het aantal nieuwkomersleerlingen uit de onder paragraaf 2 genoemde doelgroep laat zich moeilijk inschatten. Dit leidt tot fluctuaties in instroom.

Een ITK-groep (regulier of AZC-taalklas), zoals bedoeld in dit convenant, is verbonden aan een reguliere basisschool, geeft voltijds onderwijs en heeft ten minste 10 leerlingen.

Gestreefd wordt naar een maximum van 15 leerlingen.

De stuurgroep komt minimaal twee keer per jaar bij elkaar waarin ze prognoses en veranderingen bespreken. In de besluitvorming over de groei en krimp van het nieuwkomersonderwijsaanbod worden de volgende criteria in overweging genomen: Kwaliteit en borging van het nieuwkomersonderwijs in de Leidse regio, impact van de huisvesting op de basisschool, verdeling voor thuisnabij onderwijs en of het een reguliere ITK-klas, ITK-voorziening, of een AZC-taalklas betreft.⁶

5. Huisvesting

- a. Nieuwkomersonderwijs wordt in onze regio in verschillende Internationale Taalklassen georganiseerd in reguliere basisscholen.
- b. Uitgangspunten voor de huisvesting van nieuwkomersonderwijs in het primair onderwijs is: thuisnabij en geclusterd, zodat kennis geborgd is bij groei en krimp en er kan worden gedifferentieerd op bijvoorbeeld leeftijd.
- c. Mocht er binnen de gemeentegrenzen van gemeente Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest een COA-locatie bijkomen waar nieuwkomerskinderen worden geplaatst (zie §2), dan zal de stuurgroep een advies uitbrengen aan de gemeente m.b.t. het onderwijs en onderwijs-huisvesting.

⁵ Zie hiervoor de paragraaf over de financiële afspraken.

⁶ Met voorziening wordt hier de definitie van nieuwkomersonderwijsvoorziening van de onderwijsinspectie bedoeld. Een voorziening wordt door de inspectie gezien als aparte entiteit in het inspectiekader en zal dus separaat worden geïnspecteerd.

6. Doorstroom naar vervolgschool

- a. Het onderwijs in de internationale taalklassen is geen eindonderwijs. Na de periode van schakelonderwijs (maximaal anderhalf jaar waarbij getracht wordt één volledig schooljaar of korter) stromen nieuwkomers door naar het reguliere onderwijs. Dit kan het primair, voortgezet of speciaal onderwijs zijn.
- b. Het criterium voor doorstroom naar het regulier primair onderwijs is het voldoende beheersen van de Nederlandse taal. De toetsresultaten (zoals: DMT, AVI, methode onafhankelijke spelling/ begrijpend lezen/ rekenen/ woordenschattoets) worden gedeeld met de school. Het streven is dat een leerling wordt geplaatst in een groep met leeftijds-genoten en maximaal één tot anderhalf-jaar onder het gemiddelde niveau zit van de klas.
- c. De ITK-klassen spannen zich in om de doorstroom te bevorderen. De leerlingen worden bij aanvang in de taalklas getoetst door de intern begeleider. Deze persoon stelt de beginsituatie vast. Op basis van de observatie van de eerste maand, het intakegesprek met de ouders en de intake-toetsen wordt een perspectief van een minimale looptijd van een jaar opgesteld.
- d. Door middel van toetsen en observaties wordt de voortgang bijgehouden. Op het moment dat de leerling de streefdoelen heeft gehaald wordt er een onderwijskundig rapport / overdrachtsdocument opgemaakt. Hierdoor is het inzichtelijk voor de ontvangende school wat de progressie van de leerling is geweest. Daarnaast worden ook de handelingsplannen, vorderingen in de methoden en sociaal emotionele ontwikkeling gedeeld met de school waar de leerlingen naar doorstromen.
- e. Vanwege de schoolkeuzevrijheid van ouders kunnen leerlingen in principe doorstromen naar alle basisscholen. De school met de internationale taalklas ondersteunt de ouders bij het vinden van een passende vervolgschool. De coördinator heeft een ondersteunende of escalerende rol als twee maanden voordat een leerling kan uitstromen blijkt dat deze nog geen passende plaats heeft gevonden op een reguliere basisschool. De coördinator kan bij deze fase ook de onderwijsadviseur van PPO in positie brengen.
- f. Basisscholen werken mee aan de plaatsing van een leerling die gedurende het schooljaar uit de internationale taalklas kan doorstromen. Het geniet de voorkeur dat een kind instroomt na een vakantieperiode (herfst, kerst, voorjaar of mei).
- g. Gemeenten en schoolbesturen willen de bestaande nt2-ondersteuning via de Vliegende Brigade en expertisedeling over nt2-onderwijs doorontwikkelen. Hierbij dragen zij beide verantwoordelijkheid in de bekostiging. Uitgangspunt bij nt2-ondersteuning is dat het reguliere onderwijs het onderwijs uiteindelijk zelfstandig kan voortzetten.

7. Financiële afspraken

- a. Wanneer de leerling overgaat naar een andere school, dan dient het onderwijs aan deze leerling door de ontvangende school gefinancierd te worden uit de eigen middelen.
- b. Ten aanzien van leerlingen die tussentijds doorstromen geldt dat deze leerlingen geen financieel rugzakje meebrengen naar de nieuwe school. Deze afspraak is noodzakelijk om de gevolgen van de tussentijdse in- en uitstroom op de nieuwkomersgroep/taalklas te kunnen bekostigen.
- c. Ieder kalenderjaar ontvangen de partijen vóór 1 mei een conceptbegroting (uitgesplitst in rijks gelden en de gemeentelijke subsidies) en een prognose leerlingenaantal voor het komende kalenderjaar. De conceptbegroting sluit aan bij de doelen die zijn gesteld in het jaarplan. De conceptbegroting ontvangt de stuurgroep van de penvoerder van 1 van de ITK-scholen in samenwerking met hoofd financiën/de accountant van de school die penvoerder is.
- d. Ieder schoolbestuur is vervolgens verantwoordelijk voor de taalklassen onder haar bestuur en het aanvragen van de middelen vanuit het Rijk die specifiek gelden voor deze doelgroep.
- e. De gemeente waar de taalklas gehuisvest is, kan het schoolbestuur financieel ondersteunen wanneer wordt verwacht dat de middelen vanuit het Rijk niet toereikend zullen zijn.⁷ De kaders hiervoor zijn de voorwaarden uit de subsidieregelingen van de betreffende gemeente.⁸

8. Verantwoording, doorontwikkeling en evaluatie

Ieder jaar ontvangen de partijen voor 1 april van de coördinator (die hierin de regie heeft) een gezamenlijk inhoudelijk en financieel jaarverslag van de internationale taalklassen over het voorgaande kalenderjaar. Wanneer dit jaarverslag is geëvalueerd en goedgekeurd door de stuurgroep, wordt deze openbaar gemaakt. Dit jaarverslag kan tevens als onderdeel worden gebruikt voor de verantwoording van de subsidie van de betreffende gemeente.

9. Duur

Dit convenant treedt in werking op 9 oktober 2024. Deze samenwerking wordt jaarlijks stilzwijgend verlengd met één kalenderjaar. Wanneer een nieuwe partij zich wil aansluiten wordt het convenant in dat jaar herzien of aangepast. Wanneer één van de partijen dit convenant wil opzeggen of wijzigen, dient deze partij dit schriftelijk te melden bij de stuurgroep. Indien één van de partijen het convenant wil opzeggen, wordt een opzegtermijn van tenminste een kalenderjaar in acht genomen.

10. Slotbepaling

Op het moment dat het activiteitsniveau aanzienlijk daalt als gevolg van een terugloop in het aantal nieuwkomers of aanzienlijk stijgt in verband met nieuwe aanmeldingen treden partijen in overleg om te bepalen of dit convenant in overeenstemming met de nieuwe omstandigheden kan worden bijgesteld.

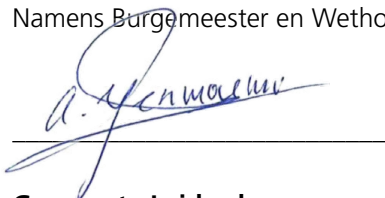
7 Dit kan bijvoorbeeld voorkomen wanneer er minder dan 15 kinderen in een klas worden verwacht, maar wel meer dan 10. De middelen vanuit het Rijk zijn dan niet toereikend, in dat geval kan er bij de gemeente een extra subsidie aangevraagd worden.

8 Gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Zoeterwoude en Voorschoten hebben regionale afspraken gemaakt over het grensverkeer tussen leerlingen in de internationale taalklassen. Met deze regel wordt tevens afgesproken dat subsidies alleen worden aangevraagd voor de taalklas in de gemeente waar deze is gehuisvest.

Getekend te Leiden, 9 oktober 2024

Gemeente Leiden

Abdelhaq Jermoumi, wethouder onderwijs,
Namens Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leiden

Gemeente Leiderdorp

Herman Romeijn, wethouder onderwijs,
Namens Burgemeester en Wethouders van de gemeente Leiderdorp

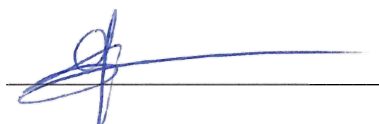
Gemeente Oegstgeest

Tim van Tongeren, wethouder onderwijs,
Namens Burgemeester en Wethouders van de gemeente Oegstgeest

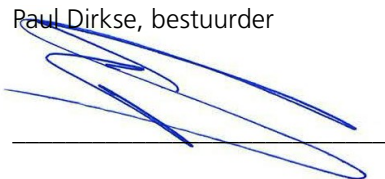
Schoolbestuur OPOO

Dera Petter, bestuurder

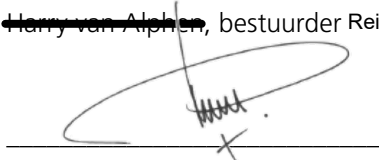
Schoolbestuur PROO

Paul Dirkse, bestuurder

Schoolbestuur SCOL

~~Harry van Alphen~~, bestuurder Reinier van de Wal

Samenwerkingsverband PPO regio Leiden

Vivian Tevreden, directeur-bestuurder

20 november 2024

